

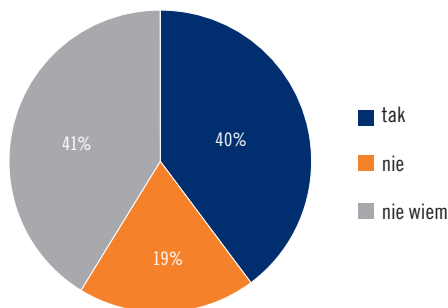
Twój zawód. Twoja przyszłość?

Z dotychczasowych badań losów absolwentów szkół zawodowych wynika, że najczęstszą aktywnością po ukończeniu szkoły jest praca (40%), nauka (20%) oraz łączenie tych dwóch aktywności jednocześnie (21%)¹. Porównanie statusu absolwentów w rok po ukończeniu szkoły do ich planów formułowanych w ostatniej klasie szkoły zawodowej pokazuje, że wielu z nich zrealizowało swoje zamierzenia.

Edukacja

Każdy typ szkoły zawodowej daje możliwość zarówno podejmowania zatrudnienia, jak również kontynuacji nauki (na studiach, w przypadku absolwentów techników i szkół policealnych, oraz w liceach uzupełniających, gdy osoba kończyła zasadniczą szkołę zawodową). Stąd analiza planów uczniów powinna uwzględniać równocześnie obszar pracy oraz dalszej edukacji. Uczniowie ostatniej klasy niemal na rok przed ukończeniem szkoły nie mieli sprecyzowanych zamiarów – często na pytania o nie odpowiadali „nie wiem”. W przypadku kontynuacji edukacji udział tych wskazań wyniósł aż 41%, podczas gdy w obszarze zatrudnienia – 13%.

Czy po skończeniu szkoły zamierzasz się dalej uczyć?

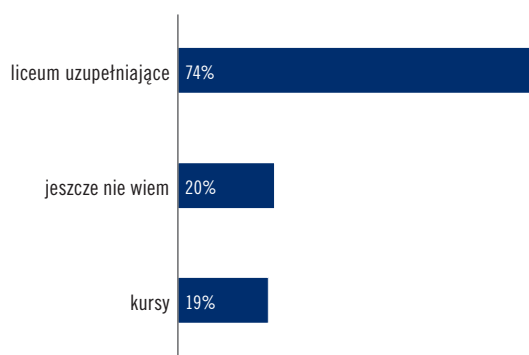

Zainteresowanie podejmowaniem dalszej nauki wyraziło 40% uczniów. Zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi typami szkół nie było duże. Najbardziej zdecydowani w kwestii dalszego kształcenia byli uczniowie techników (41% wskazań na „tak”, wobec 18% na „nie”). O kontynuacji nauki dużo rzadziej myślała młodzież zasadniczych szkół zawodowych ucząca się w trybie ucznia (34% na „tak”, 26% na „nie”). Poziom niezdecydowania we wszystkich typach kształcenia był zbliżony – udział odpowiedzi „nie wiem” nieznacznie wahał się w okolicach 41%.

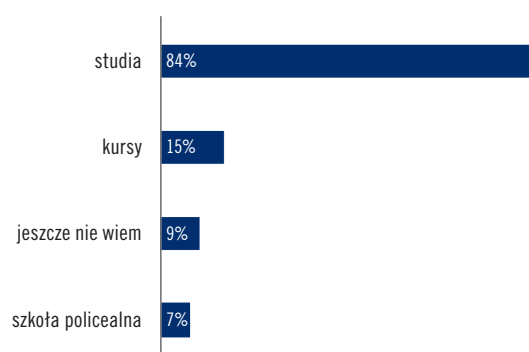
Wybory edukacyjne młodzieży kończącej szkoły zawodowe różniły się nie tylko pod względem chęci kontynuacji nauki, ale również typów szkół, w których młodzież ta zamierzała się dalej kształcić. Spośród uczniów zasadniczej szkoły zawodowej o edukacji myślało 36%. 74% z nich było zainteresowanych liceum uzupełniającym, a 19% – uczestnictwem w kształceniu w formie kursowej. Poziom zgodności przyszłych kursów z aktualnie nauczonym zawodem respondenci określili na 3,8 (w pięciostopniowej skali ocen, gdzie jeden jest najniższą, a pięć – najwyższą wartością). W przypadku uczniów techników chęć kontynuacji nauki wyraziło 41%, z czego 84% zdecydowana była na podjęcie studiów. Na kursy wskazało 15%, a na szkołę policealną – 7%. Ocena zgodności planowanej i obecnej edukacji w przypadku uczniów techników wypadła najniżej – dla studiów wyniosła 3,2, a dla kursów – 3,3.

1 *Zawodowy start. Raport z badania losów absolwentów szkół zawodowych 2012*, Kraków: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2013.
2 Badaniem zrealizowanym w czwartym kwartale 2013 roku objętych było 13 113 uczniów ostatnich klas szkół zawodowych z 200 zespołów szkół w Małopolsce. W badaniu wzięło udział 9 257 uczniów techników, 925 uczniów szkół policealnych oraz 3 931 z zasadniczych szkół zawodowych (w tym 1 393 kształcących się w trybie młodocianego pracownika).

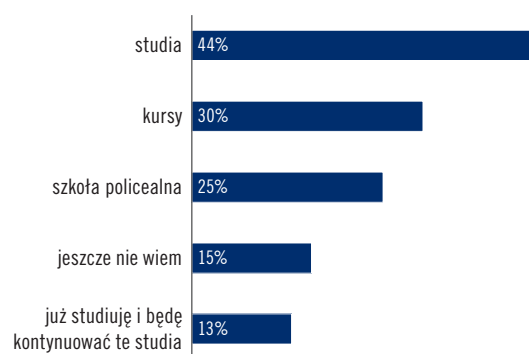
Kontynuacja nauki – ZSZ

Kontynuacja nauki – technikum

Kontynuacja nauki – szkoły policealne

W przypadku szkół policealnych ci, którzy wyrazili chęć kontynuacji nauki (38%), mieli bardzo zróżnicowane plany: 44% zamierzało studiować, 30% – uzupełniać wiedzę na kursach, a 25% w innej szkole policealnej. Z kolei 13% myślało o pozostaniu na studiach, które podjęło równocześnie z nauką w tejsze szkole. Poziom zgodności planowanych studiów z obecnym kierunkiem kształcenia był niski i wynosił 3,2. Najwyższy dotyczył kursów – zgodność na 4,0.

Praca

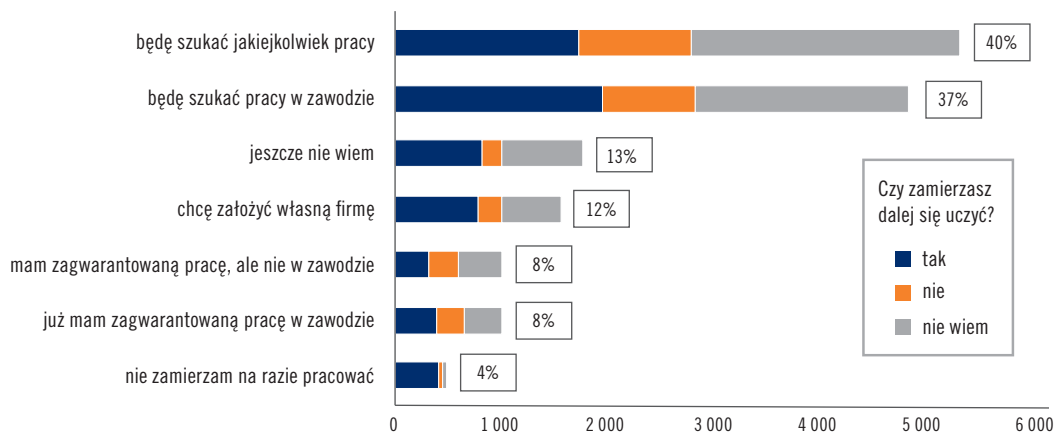
Uczniowie po skończeniu szkoły byli zdecydowani na podjęcie pracy, ale większość dopiero miała zamiar jej szukać. 40% badanych zamierzało szukać jakiejkolwiek posady, a 37% – w zawodzie. 16% uczniów twierdziło, że ma już zagwarantowane zatrudnienie i w związku z tym nie musi podejmować żadnych działań, by je zdobyć. 8% z nich wskazało, że ma zagwarantowaną pracę w zawodzie – tam, gdzie odbywali praktyczną naukę zawodu (40%) albo w innej firmie (39%). Z miejscem odbywania praktycznej nauki zawodu najczęściej swoją przyszłość wiązały osoby kształcące się w zasadniczych szkołach zawodowych w trybie młodocianego pracownika oraz uczniowie szkół policealnych.

Udział uczniów deklarujących zagwarantowaną pracę zgodną z wyuczonym zawodem od trzech lat maleje. W edycji sprzed dwóch lat wynosił 14%, w zeszłym roku – 13%, a w tegorocznej – 8%. Spadający odsetek osób deklarujących gwarancję zatrudnienia (zarówno zgodnie z zawodem, jak również nie w zawodzie) przekłada się na wzrost udziału tych, którzy zmuszeni będą do jej poszukiwania po ukończeniu nauki (łącznie 77%, w poprzednim roku 72%, a dwa lata temu 69%).

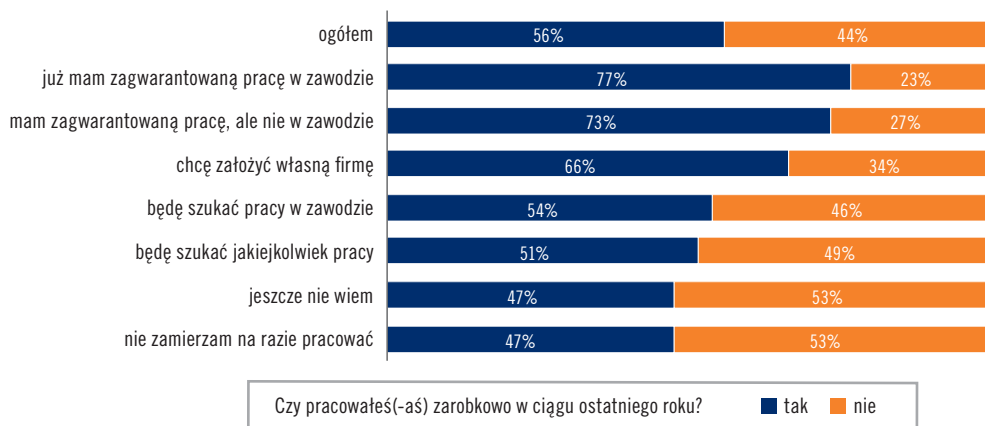
Stosunkowo częste łączenie pracy z dalszą edukacją (zadeklarowało je 21% ogółu absolwentów z 2012 roku³) potwierdza zasadność prezentacji planów zatrudnieniowych razem z edukacyjnymi. Z deklaracji uczniów wynika, że większość zamierzała równocześnie pracować i uczyć się. Jednak najbardziej sprecyzowane plany miały osoby, które powiedziały, że nie chcą pracować – 84% tej grupy stanowiła młodzież nastawiona na naukę. W przypadku pozostałych respondentów wyróżniali się ci z zagwarantowaną pracą, ale nie w zawodzie – osoby te dużo częściej deklarowały niechęć do podejmowania dalszego kształcenia.

Doświadczenie zawodowe jest ważnym czynnikiem brany pod uwagę przez firmy w trakcie rekrutacji. Jednym ze sposobów na jego zdobycie jest podejmowanie dodatkowej pracy w czasie nauki. Spośród badanych uczniów w poprzednim roku pracowało 56% (o 5 p.p. mniej niż we wcześniejszej edycji badania). Wśród osób o największym doświadczeniu zawodowym dominowały te, które deklarowały, że mają zagwarantowaną pracę (77% w zawodzie oraz 73% nie w zawodzie). Najmniejszym doświadczeniem zawodowym cechowały się osoby, które miały niesprecyzowane plany co do podejmowania działalności zarobkowej oraz niezamierzający na razie pracować (47%).

Plany dotyczące zatrudnienia i kontynuacji nauki

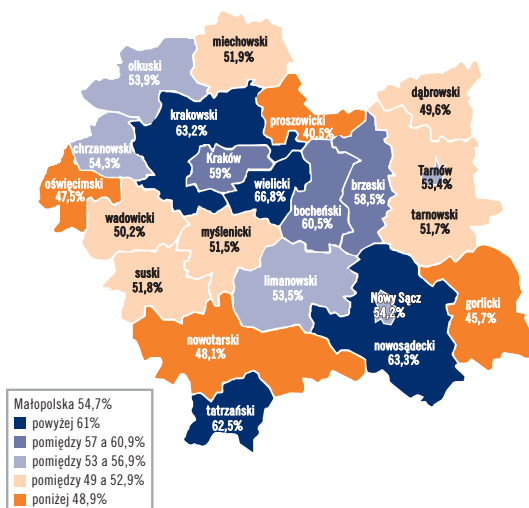
Plany dotyczące podejmowania pracy a doświadczenie zawodowe

Czy pracowałeś(-aś) zarobkowo w ciągu ostatniego roku? ■ tak ■ nie

Dotychczasowe doświadczenie zawodowe uczniów jest zróżnicowane przestrzennie. Powiatami, w których odnotowano najwyższy udział młodzieży, która mogła się nim pochwalić, były: wielicki (66,8%), nowosądecki (63,3%), krakowski (63,2%) oraz tatrzański (62,5%). Najniższy udział osób, które w ostatnim roku podejmowały zatrudnienie, utrzymywał się w powiatach proszowickim (40,5%), gorlickim (45,7%), oświęcimskim (47,5%) oraz nowotarskim (48,1%). Spośród wszystkich przebadanych uczniów tylko 20% wskazało, że doświadczenie z pracy wykonywanej w ostatnim roku było zgodne z profilem ich edukacji. Różnice pomiędzy poszczególnymi typami kształcenia były nieznaczne: dla szkół policealnych odpowiedni odsetek wyniósł 16%, dla techników – 20%, a zasadniczych szkół zawodowych kształcących w trybie ucznia – 21%. To, co odróżniało uczniów z punktu widzenia typów szkół, to charakter podejmowanej pracy. W przypadku szkół policealnych dominowała regularna w czasie roku szkolnego (65% ogółu zatrudnionych, bez względu na podobieństwo wykonywanej pracy do kierunku kształcenia). W przypadku młodzieży z tech-

Doświadczenie zawodowe w ostatnim roku

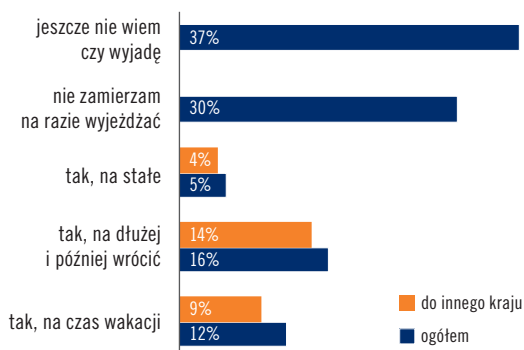

ników i zasadniczych szkół zawodowych (nauka w trybie ucznia) źródłem doświadczenia była praca wakacyjna (dla techników: regularna w 41% i dorywcza w 36%, a dla ZSZ odpowiednio 39% i 31%).

Migracja

Pogarszanie się sytuacji na rynku pracy znajduje odzwierciedlenie w planach wyjazdowych uczniów. W poprzedniej edycji badania zagraniczną pracą lub nauką zainteresowanych było 21% uczniów. W tym roku było to już 27%, przy czym różna była perspektywa czasowa planowanych wyjazdów. O wyjeździe na stałe myślało 4% (o 1 p.p. więcej, niż w poprzedniej edycji badania), na czas wakacji – 9% (o 1 p.p. więcej), a na dłuższy czas z opcją powrotu – 14% (o 4 p.p. więcej). Niezmiennie najpopularniejszymi krajami emigracyjnymi pozostają Wielka Brytania i Niemcy. Jeśli chodzi o wyjazdy na czas wakacji, to Niemcy dominowały nad Wielką Brytanią. W przypadku wyjazdów zagranicznych na stałe i na czas dłuższy z opcją powrotu jest odwrotnie: Wielka Brytania była wymieniana częściej niż Niemcy.

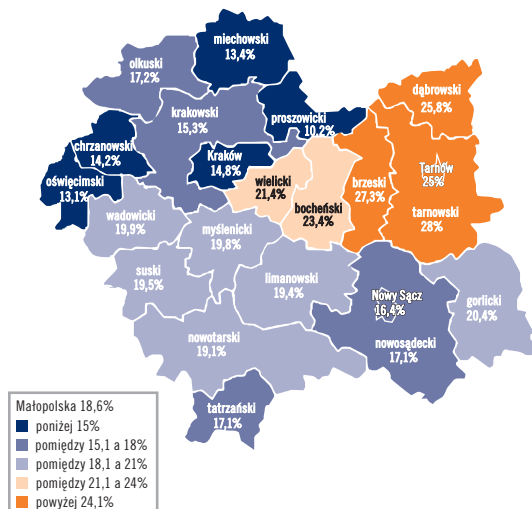
Czy planujesz wyjechać do pracy i/lub żeby się dalej uczyć?

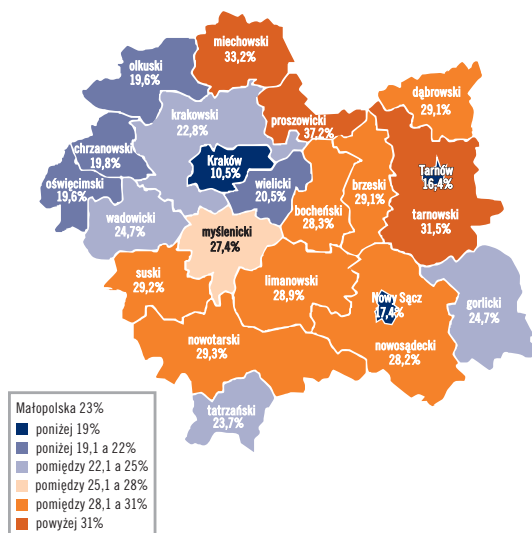
Zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi było zróżnicowane terytorialnie. Łączny udział osób chcących opuścić Polskę na dłużej (emigracja z opcją powrotu oraz na stałe) wyniósł 18,6%. Z powiatów o najwyższym poziomie wskazań dotyczących tych wyjazdów wymienić należy: tarnowski (28%), brzeski (27,3%) oraz dąbrowski (25,8%) i Tarnów (25%). Na przeciwnym biegunie uplasowała się młodzież z powiatów proszowickiego (10,2%), oświęcimskiego (13,1%), miechowskiego (13,4%) oraz chrzanowskiego (14,2%). Mapa planowanych wyjazdów zagranicznych w dużej mierze pokrywa się z mapą bezrobocia młodzieży.

Udział osób do 25. roku życia wśród ogółu bezrobotnych jest wyższy w tych powiatach, w których odnotowano więcej deklaracji wyjazdowych (z wyjątkiem powiatów rolniczych: proszowickiego i miechowskiego).

Udział osób, które chcą wyjechać na dłużej lub na stałe za granicę

Udział bezrobotnych do 25. roku życia wśród ogółu bezrobotnych

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
 plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
 tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
 e-mail: kancelaria@wup-krakow.pl
 www.wup-krakow.pl